

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 231. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 5-го жовтня 1939. No. 231. Jersey City, N. J., Thursday, October 5, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

МИРНИЙ ЗАКЛИК РУЗВЕЛТА ДО РОБІТНИЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ВАШИНГТОН. — На конвенції Американської Федерації Праці Предсідник Вільям Грін відчитав від президента Рузвелта листа, в якому той апелює до робітничих організацій, щоб вони конче знайшли якусь спільну платформу і на основі неї порозумілись. Президент апелював до патріотизму робітничих організацій, які в теперішню напружену пору повинні застановити шкідливу внутрішню боротьбу. Вільям Грін одночасно відчитав відповідь президентові, яку конвенція одобриває.

СУДЯТЬ СУДДЮ ЗА ХАБАРНИЦТВО.

ОЛБАНІ. — Стейтовий сенат розпочав переслухання судді Джорджа Мартіна, в справі закидів хабарництва, коли він був на становищі повітового судді. До відповідальності потягнув суддю Мартіна спеціальний прокуратор Еймін, який пред'явив чимало доказів, що суддя Мартін справді брав великі хабарі. В тій справі мають переслухати п'ятьдесят кілька свідків. Після переслухання сенат рішить, чи усунути суддю з становища, чи ні. Такого випадку, щоб сенат усував суддю, не було в нью-йоркській стейті від 70 літ.

СУДДЮ ЛІМЕНА ТАКИ НАЗНАЧИЛИ.

ОЛБАНІ. — Після позакруглової політичної боротьби Ірвінг Лімен, брат губернатора, дістав таки номінацію на кандидата найвищого стейтового судді. Цю кандидатуру затвердили всі три великі партії, це є Демократична, Республіканська і Робітничі. Супроти цього його вибір майже запевнений. У той спосіб дві із трьох галузей стейтового уряду опиняться в руках двох братів Ліменів.

АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ КУПУЄ 329 ПОВІЗІВ.

ВАШИНГТОН. — Американський військовий штаб, слідуючи пильно за військовими подіями в Європі, приступив негайно до закупки 329 легкаих повізів. Бо повози показались у війні надзвичайно корисні. Це тільки початок. Американська армія далі буде себе механізувати й озброювати в машини.

ГЕРБЕРТ ГУВЕР ВІРІТЬ У ПЕРЕМОГУ АЛІАНТІВ.

НЬО ЙОРК. — У розмові з кореспондентом Роем Говардом бувший президент Герберт Гувер заявив, що Англія і Франція не можуть програти цієї війни. Ця війна буде тривати довго, говорив Гувер, але за той час альянти, що мають значну перевагу на морі, виснажать Німеччину до тої міри, що вона мусить піддатись. Гувер говорив, що хоч нині Німеччина дуже сильна, то й альянти не слабкі. Минулу війну, хоч вони й виграли, то проте вони робили у ній чимало помилок. Тепер тих помилок вони робити не будуть. До помилок альянтів Гувер зачисляє це, що декотрі вони без потреби штурмували добре укріплені німецькі позиції і в той спосіб вигублювали свою найкращу армію. Тепер вони цього не будуть робити. Гувер далі виводив, що навіть колиб Росія й Італія приступили до мілітарного союзу з німцями, що дуже неправдоподібно, то й тоді альянти виграють. Бо Росія в нутрі слаба, отже не може дати Німеччині мілітарної допомоги. Знову ж Італія дуже слаба економічно. Супроти цього обов'язком Америки є держатися здалека від європейських справ і дбати про своє діло.

ТРЕБА СКІНЧИТИ З НАПАДАМИ І ПОГРОЗАМИ, КАЖЕ ЧЕЙМБЕРЛІН.

ЛОНДОН. — Бритійський прем'єр Чеймберлін заявив у палаті послів серед рясних оплесків, що союзово-німецька спілка ніяк не вплинула на рішучість Англії вже раз скінчити з німецькою агресивною політикою. Ні Англія, ні Франція, казав прем'єр, не дадуть себе застрашити ніякими погрозами і не відступають від тої цілі, задля якої пішли до війни. Та коли Ллойд Джордж звернув увагу уряд, щобі поступати осторожно, казав він, як це нагода, щоб відвернути взаємне мордування, Чеймберлін заявив, що уряд візьме під увагу конкретні пропозиції. Але, казав він, уряд не прийме від Німеччини запевнення, бо Німеччина показала, що обіцянок не додержує. Ллойд Джордж натякнув на те, що може прийти мирове пропозиція з боку нейтральних держав, таких як Совети й Італія, тоді було би побажаним, щоб над ними дискутувати під час тайної сесії. Часописи, що подають про промову Ллойда Джорджа, підкреслюють, що в дипломатичній лондонській сесії у тому часі советський амбасадор Майський, що, нагнувшись, надслухував пильно кожне слово і робив собі записки. Також і в парламенті було мертве тишина, коли говорив Ллойд Джордж, якого вважають „патріархом парламенту”. Посли праці, а також і деякі консерватисти гратулювали Ллойдові Джорджові за його „відвагу” виступити з такими словами. Інші його критикували і казали, що його слова можуть у світі розуміти так, що Англія „заломлюється” чи „піддається”. На те Ллойд Джордж відгукнувся, що він буде останнім з тих, що хотілиб „піддаватись” Гітлерові.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ДИВИТЬСЯ НА ВИДАТКИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив, що не буде дивитись на це, чи є ухвалені конгресом гроші на розбудову збройних американських сил, чи ні, а то тому, що це справа, яка не терпить довгої затвердити. Ці видатки опісля затвердить конгрес, говорив президент. Бо коли конгрес ухвалив розбудовувати армію, то зрозуміло, що він тимчасовим дає право адміністрації на ту ціль витрачувати гроші, закладає він.

ПЕРЕПОЛОХ У ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК. — До нью-йоркського порту прибули два кораблі з Полудневої Америки й привезли з собою різних пасажирів. Деякі пасажирів, що добре знають тамошні відносини, говорили, що полуднево-американські краї внаслідок війни попали в свого роду воєнну гарячку. Вони неспокійні і не знають добре, що їх самих очікує. В таких станах вони схильні слухати всього, що скажуть Злучені Держави Америки.

НІМЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ БІЛЯ ПОЛУДНЕВОЇ АМЕРИКИ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Дальші досліді доказують, що британський торговельний корабель, якого затоплено недавно біля берегів Бразилії недалеко порту Пернамбуко, був затоплений не субмариною, лише німецьким „кишенковим” бойовим кораблем, лише німецьким „кишенковим” бойовим кораблем „Адміралом Шіром”.

ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО ЩЕ ДВОТЬОСЯ

Пембертон Бекер, збирач Френк Кеслер, батько 5-літньої дівчинки. Розслідуючи даліше злочин, поліція відкрила, що в цьому самому місці знайдено 8 листопаду минулого року тіло одної 16-літньої дівчинки і тіло молодого жонатого приятеля, а обое згнули видно теж від пострілу з рушниці. Поліція догадується, що обі парі впали жертвами тої самої злочинної руки.

ТРОЦЬКИЙ КАЖЕ, ЩО АЛІАНТИ ПРОГРАЮТЬ

МЕКСИКО СІТІ. — Лев Троцький заявив перед газетами, що коли Америка не прийде альянтам з поміччю, то вони програють. Він казав, що хоч режим Сталіна слабкий і за всяку ціну уникає війни, то проте Совети мають великі резерви сирівців, які Німеччина зорганізує й примінить до війни. Політика Сталіна, говорив Троцький, є держати компанію з сильними. Сталін переконаний, що отсе приходять кінець британській і французькій імперії.

ПОВАЛЕННЯ ЕМБАРГА ЗИСКУЄ ПРИЯТЕЛІВ

НЬО ЙОРК. — Бюро публічної опінії, якого директором є д-р Гелоп, подало до відома, що відколи президент виголосив у конгресі промову, прихильність до зміни нейтралістського закону й повалення ембарго зростає. Перед промовою було 57% за зміну, а 43 проти; по промові є 62% за зміну, а 38 проти.

НІМЦІ МАЙЖЕ НЕ СТРІЛЯЮТЬ

ПІАРИЖ. — Воєнний кореспондент подає, що на певних відтинках майже нема ніякої боротьби. Французи стріляють годинами, а потім німці відводять одним вістрілом. І те все, що німці так роблять тому, щоб зеднувати собі в французів симпатії й доказати їм, що вони не хочуть з ними воювати.

БІТО ВЕЛИКОГО ЗЕМЕЛЬНОГО ВЛАСНИКА

КОПЕНГАГЕН. — Доносять з Західної України, що там згинув князь Януш Радзівіл, один з найбагатших польських панів на Волині. Він мав залишитись у своїх добрах і не втік з польською армією. Але, як подає московське радіо, на те, щоб вести з советськими військами партизанську війну.

ЗБІЛЬШЕННЯ ТОРГОВЛІ З ПОЛУДНЕВИМИ КРАЯМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт на пресовій конференції заявив, що тому, що американська торгівля стратила певні ринки збуту в Європі, вона мусить їх віднайти в полуднево-американських краях. В тій цілі повинен створитись окремий банк, що буде полагоджувати грошові трансакції, які випливають з цієї торгівлі, говорив президент.

ПІЗВАЛИ СОВЕТСЬКИЙ ПАВІЛЬОН

Друкарське підприємство „Стандарт Публікейшенс” пізвало в суд советський павільон на Світовій Виставі в Нью Йорку за відшкодування в сумі 20,000 доларів, бо воно поклало цю шкоду через те, що павільон згодився видати виставову книгу, а не видав.

РОЗПРАВА ПРОТИ ПРОП. ДВОРЕЦЬКОГО

На розправі проти Волтера Дворецького, польського проповідника, обвинуваченого за вбивство власної 18-літньої дочки Ванди з ціллю дістати асекурацію в сумі 5,000 доларів, обвинувачений далі вперто борониться, що він злочину не доконав, а самопризнання до злочину, яке показано на суді, було вимушене на ньому поліцією при помочі мук.

НІМЕЦЬКИЙ ГОЛОС ПРО БОЛЬШЕВІЗАЦІЮ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

БЕРЛІН. — Московський кореспондент німецького націстичного часопису „Райнфронт” подає у своїм дописі з Москви про те, як поступає большевізація Західної України. Отже каже, що до західно-українських земель уже завезли коло пів мільона образів Сталіна і Леніна, які роздають бідному населенню. Також повезено в Західну Україну советські фільми і вже їх показують по селах і містах. Далі завалено західно-українські землі комуністичною пропагандною літературою. Привезено на Західну Україну коло 1,400,000 комуністичних книжок і брошур. Для агітаційних цілей вивезено ще й фонографи, з яких передають українською і білоруською мовою промови визначних комуністів. Для приєднання населення для цієї пропаганди видають ще окремо по місяці газети, редаговані советськими бюроми пропаганди. По селах грають військові банди до танцю, а подекуди роздають поживу. Повіднювано школи, в яких учать українською і білоруською мовою. Та вчителі мусять відбутися наперед вечірні курси, на котрих їх навчають, у якому дусі має бути ведена наука. Зараджено, щоб не вчили по школах польської історії й релігії. Польський злоті не має ніякої вартости. Військо пускає в обіг советські рублі.

НІМЕЧЧИНА ПРО ПОЛЬШУ І „БОГЕМІЮ”.

КОПЕНГАГЕН (Данія). — Згідно з інформаціями, одержаними з Берліну, канцлер Гітлер, якщо виступить з новим мировим пропозицією, заявиться за створення малої Польщі, як буферної держави, під протекторатом Німеччини, а також за те, щоб Чехи дістали такий устрій, який має Словацьчина.

ЗАВДАННЯ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

ПІАРИЖ. — Новий польський уряд, якого прем'єром став „оборонець Львова” Ген. Сікорський, доповнив себе ще ген. Йосифом Галером, відомим з його наїзду на Західну Україну. До міністерського кабінету покликані ще соціаліст І. Станчик і людовець О. Ладоса. Бувший президент Польщі, що тепер є в Румунії, поїде правдоподібно до Швейцарії, де був професором у фразбурському університеті перед повстанням Польщі. До нового президента Володимира Рачковича зголосились уже амбасадори Злучених Держав і Франції з заявами, що їх держави визнають новий польський уряд як законне представництво Польщі. Те саме очевидно буде з Англією. Також певні того, що й Ватикан визнасть цей уряд. Тепер уряд намагається дістати від Англії й Франції титулом позички коло \$45,000,000, проібіяційних Польщі перед вибухом війни. Уряд буде далі вдержувати в світі польські дипломатичні представництва. А також організувати польські війська до війни з Німеччиною.

ПОЛЬСЬКІ ПОЛОНЕНІ ЗАВОШИВЛЕНІ.

БЕРЛІН. — Забракно лікарів і засобів, щоб очистити маси польських полонених від вошей. Боятись, щоб воші не перенесли різних хвороб, головною плямистого тифу, на німецьких жовнів. Тому привезено з Німеччини спеціальні апарати до дезинфекції.

ХОЧЕ ВІДТЯГНУТИ ФРАНЦІЮ.

ПІАРИЖ. — Французька преса є проти замирення з Німеччиною, крім комуністів. Цікаве те, що передше комуністи кричали за війну Франції з Німеччиною, а коли Сталін погодився з Гітлером, є тепер за замирення. Преса пише, що Гітлер хоче підступом відтягнути Францію від війни і заключити з нею окремий мир. Але, лише вона, як можна заключати мир з такими, що постійно тільки брешуть.

БЕРУТЬСЯ НАВІТЬ ДО КОМУНІСТИЧНИХ ПОСЛІВ.

ПІАРИЖ. — Яка величезна зміна настала в Франції, видно найкраще з того, що ціла французька преса одноголосно домагається доходжень проти 45 комуністів, що є членами французького парламенту. Їх вважають зрадниками, а послі не хочуть навіть з ними сидіти разом на нарадах.

ГІТЛЕР ІДЕ ДО ВАРШАВИ.

БЕРЛІН. — Хоч Варшава ще не очищена, й хоч відраджують канцлерові Гітлерові поїздку, він таки рішився відвідати Варшаву. Мабуть згідно з своїм звичаєм виїжджати з парадною в заняті столиці, як це було передше з Віднем і Прагою. А також і з містом Данцігом.

СКІДАЮТЬ ВИНУ НА РУЗВЕЛТА.

ТОКІО. — Японська газета „Кокумін” пише в передовиці, що през. Рузвелт несе по часті вини за те, що маємо війну в Європі. Каже, що альянти зрозуміли запевнення президента, що „американська границя сягає аж над Реном”, в такий спосіб, що можуть надіятися згодом мільона американських жовнів над Реном.

БЕЗПЕЧНІ ПЕРЕД БОМБАМИ.

У південно-західній частині Лондону англійський уряд виставив низку таких цементових схоронищ на випадок повітряних рейдів. Кожна родина має окреме приміщення, де можна вигідно розсістися. Деякі родини пробують уже ці схоронища.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІСТОРИЧНА ДЕБАТА

В американському конгресі почалася з початком цього тижня дебата, яка певно буде записана в історії Америки й цілого світу як подія великої ваги. Це дебата за питання відношення Злучених Держав до війни в Європі.

Як звичайно діється в демократичних краях, на кожне питання різні люди відповідають у різний спосіб. Так і в цій справі є різні погляди, але головна боротьба ведеться за два погляди, з котрих один знайшов уже свій законний вислів у теперішньому законі про нейтральність, а другий заступає федеральний уряд, що добивається відповідної зміни. Однак обидві сторони в цій дебаті виразно заявляють, що вони стоять на становищі, що Злучені Держави мають держатися осторонь від європейської війни й не даватися до неї втягнути. Отже тимсамим обидві сторони мимоходом признають, що від цього, який буде ухвалений закон у цій справі, залежить, чи Америка дасться втягнути у війну, чи не дасться. Як би справа дійсно не малася, себто чи дальший хід історії покаже слушність одної, чи другої сторони, нині можна припустити, що від вирішення справи в конгресі будуть залежати важні події в майбутньому.

Урядова сторона в цій дебаті стоїть за зміну теперішнього закону, котрий забороняє довіз амуніції котрійнебудь з воюючих сторін. Замість цього закону уряд пропонує закон, який дозволяв би кожній воюючій стороні купувати тут амуніцію, якщо вона заплатить за це готівку й вивезе її своїми кораблями.

Противна сторона каже, що такий новий закон, який пропонує уряд, не давав би можливості кожній воюючій стороні купувати в Америці зброю й возити її своїми кораблями. Таку можливість мали би Англія й Франція. Тому такий закон, кажуть вони, був би звернений проти Німеччини і її союзників, і Німеччина скорше чи пізніше в своїм подраженні за таку ворожнечу до себе могла би спровокувати Америку до війни. Ця сторона хоче справжнього рівного трактування обох воюючих сторін і таке трактування вона бачить в обов'язковому тепер законі.

На це урядова сторона каже, що коли Німеччина може бути поіритована воєнними до Англії й Франції амуніції, то вона могла би бути теж поіритована воєнними туди звичайних припасів, які вільно возити на основі теперішнього закону. До того каже вона, що Німеччина не може протестувати проти того, що Америка возитиме амуніцію лише до ворогів Німеччини, коли Німеччині самій достарчає амуніцію й поживу Росія, що теж у війні не бере участі, але вважає себе нейтральною.

Такі аргументи виринули вже в цій прецікавій дебаті, котра певно буде займати уми американського народу цілий місяць жовтень, а котра потім відібється широким відгуком в історії Америки й Європи.

КОМІТЕТ ДАЕСА, АМЕРИКАНСЬКІ ГАЗЕТИ І ГЕЙВУД БРУН

Відомий американський журналіст, якого щоденні статті містять американські газети по цілій Америці, в своїй статті з 2 жовтня б. р. порушив свою "особисту" справу, яка, на його думку, має ширше, загальне значіння.

Він каже, що колись було, коли часописи мали написати про якусь особу шось таке, що могло б тій особі пошкодити, то давали тій особі нагоду, щоб вона могла себе виправдати чи дати з свого боку якийсь вияснення. Та тепер діється так, що часописи розносять такі вісті, що шкодять певній особі на честь, чи маєтку, так скоро, що неможливо вислати на час виправдання чи вияснення. Значить, шкода зроблена.

Ось таке сталося і з Гейвудом Бруном. Ото перед Комітетом Даеса, що розслідує неамериканську діяльність різних людей і організацій, якийсь Джозеф Зак зложив зізнання, що Гейвуд Брун був два роки членом Комуністичної Партії, до якої вступив 1938 р. Це зізнання було передане різними газетами, навіть усіма часописами, де Гейвуд Брун є співробітником. "Це сталося, каже Гейвуд Брун, не зва-

жаючи на те, що він сам зізнав під присягою тому рій перед тим самим Комітетом Даеса, що він ніколи в своєму житті не був членом Комуністичної Партії навіть дві мінутки, не то два роки. І так є. А тепер притрапляється йому, що є сам газетаром понад 30 років, що навіть у тих газетах, у яких він працює подають про нього таке, що робить його властиво кривоприсяжником і брехуном. А чейже, каже Брун, могла була якась газета, що таке передає, принаймні зателефонувати до нього і запитатись його, чи це правда.

Гейвуд Брун підкреслює, що таке поведіння може нанести поодиноким людям, що "далеко чесніші" від нього, необчислені втрати. І ось таке поведіння преси набирає громадянського значіння. Коли якась газета, і то ще в таких часах як теперішні, шось подібне передає, вона повинна почувати себе зобов'язаною запитатись і другу сторону, ту, про яку подає відомості, що їй наносять шкоду. Очевидно, що ця етична вимога є далеко важніша в такому випадку, коли з такими відомостями, що шкодять певній особі, є ще получена шкода для якоїсь організації чи загальної справи.

УЧНІ МАКІЯВЕЛЯ

Львів, 26. серпня 1939.

Дня 23. серпня 1939 року продемонстровано усьому світові у великих вимірах класичний зразок т. зв. реальної політики. Того дня Адольф Гітлер, вождь III Райху і Йосиф Сталін-Джугашвілі, диктатор Советського Союзу, заключили між собою пакт неагресії, який упродовж десятих літ нейтралізує та усуває між ними двома державами та репрезентованими ними устроями і світоглядом всякі антагонізми і ворожнечі.

Не будемо сьогодні обговорювати на цьому місці актуального політичного змісту того договору. Звернемо нашу увагу головню на ідеологічну сторінку цього акту; з погляду свого ідеологічного обґрунтування, він справді являє собою та незвичайно повчальний. Ообливо для нас, українців, він повинен стати великим остеререженням і наукою.

Щож власне сталося? На здивування всіх навівних, погодилися між собою два устрої і світогляди, про які устійнилася загальна думка, що вони відносяться до себе смертельно вороже, себе внутрішньо фундаментально заперечують та у своїй світоглядній суті взаємно себе виключають; два устрої, про які тверджено, що скорше чи пізніше мусять зустрінутися з собою у смертельному змаганні.

Війну між III. Райхом та СССР пророчено і заповідано, як шось конечне й немінуче, як шось, що одного дня мусить здійснитися з невідхильною силою стихійного явища.

Війну між III. Райхом та СССР пророчено і заповідано, як шось конечне й немінуче, як шось, що одного дня мусить здійснитися з невідхильною силою стихійного явища.

Війну між III. Райхом та СССР пророчено і заповідано, як шось конечне й немінуче, як шось, що одного дня мусить здійснитися з невідхильною силою стихійного явища.

Большевизм і гітлеризм — презентовано світові як абсолютні антитези, вогонь і воду, горіч і студію, які себе взаємно не виносять і при немінучому зударі котресь одне муситиме друге знівечити й усунути з поверхні світу.

В нашому громадянстві устійнилося в ході двох минулих десятих літ під впливом одної ідеологічної школи переконання, що ідеології в роді гітлеризму і комунізму є чинником "оконечним", "конкретним і абсолютним", які діють з тією самою невідхильною силою, як означені географічні, геополітичні чи господарські факти. Більше навіть: тверджено, що всякі матеріальні факти у політиці, головним чином геополітичні і господарські, є завжди лише умовні, релятивні, змінливі, але що незмінним та постійно діючим є в політиці лише означені ідеї. Мовляв: між геополітичними і господарськими конечностями в житті держав і народів завжди є можливі угоди і компроміси та вирівнювання взаємних інтересів. Але не є можливі уступки і компроміси між двома ідеями, двома вірамі, двома сконкретизованими ідеологіями. Хід всесвітньої історії ця школа намагалася пояснювати як процес боротьби різних родів ідеологічних фанатизмів; властивими двигунами історії вона вважала не тих, що числять, але тих, що вірять; не тих, що керуються своїми конкретними інтересами, але тих, що керуються своїми внутрішніми "ідейними почуваннями". Безумовно, мотиви ідей, вірувань і "творчих утопій" мають своє чимале значіння у формуванні процесів людської історії; алеж, вони не є абсолютні. Зайвий раз це доказав саме в наших днях приклад заключення большевицько-гітлерівського пакту неагресії. Ідеології не є найважливішим елементом у політичних процесах; в останній інстанції завжди сильнішою виявляється гра реальних інтересів.

Довгі літа вчив Гітлер німців, а з ними й цілий світ, що большевизм це абсолютне зло, воплощення всіх негативних принципів світу, антитеза всякої культури і цивілізації. Вчив і навчав, що розправа з большевицьким світоглядом і устроєм та Советським Союзом, як-матеріально здійсненою формою того зла, мусить прийти у всесвітній вимір скорше чи пізніше. Адеже на волоній шкурі не спастись всіх тих противобольшевицьких нунціцій і заяв, книжок і

Противна сторона каже, що такий новий закон, який пропонує уряд, не давав би можливості кожній воюючій стороні купувати в Америці зброю й возити її своїми кораблями. Таку можливість мали би Англія й Франція. Тому такий закон, кажуть вони, був би звернений проти Німеччини і її союзників, і Німеччина скорше чи пізніше в своїм подраженні за таку ворожнечу до себе могла би спровокувати Америку до війни. Ця сторона хоче справжнього рівного трактування обох воюючих сторін і таке трактування вона бачить в обов'язковому тепер законі.

На це урядова сторона каже, що коли Німеччина може бути поіритована воєнними до Англії й Франції амуніції, то вона могла би бути теж поіритована воєнними туди звичайних припасів, які вільно возити на основі теперішнього закону. До того каже вона, що Німеччина не може протестувати проти того, що Америка возитиме амуніцію лише до ворогів Німеччини, коли Німеччині самій достарчає амуніцію й поживу Росія, що теж у війні не бере участі, але вважає себе нейтральною.

Такі аргументи виринули вже в цій прецікавій дебаті, котра певно буде займати уми американського народу цілий місяць жовтень, а котра потім відібється широким відгуком в історії Америки й Європи.

Війну між III. Райхом та СССР пророчено і заповідано, як шось конечне й немінуче, як шось, що одного дня мусить здійснитися з невідхильною силою стихійного явища.

Війну між III. Райхом та СССР пророчено і заповідано, як шось конечне й немінуче, як шось, що одного дня мусить здійснитися з невідхильною силою стихійного явища.

Промов, статей і декларацій, всього того велетенського агітаційного матеріалу, що його в ході без мала уже двох десятих літ свого існування спродукував націонал-соціалістичний рух. Противобольшевицьке, а за ним і протиросійське наставлення гітлерівського руху і III. Райху, сприймано як незрушну політичну аксіому. Аж одного дня все це відсеюено одним помарухом руки як купу непотрібного барахла, шоби відтепер переставити політику III. Райху на цілком нові рейки. Вчорашнє абсолютне зло втратило свою абсолютність, "ідеологічна аксіома перестала бути аксіомою, те, що вчора було чорне, сьогодні визнано білим. Подібний випадок цілковитого знехтування "абсолютного принципу" пережили ми вже у випадку III. Райху перед кількома місяцями при нагоді ліквідації Чехословаччини. Вчора цим барахлом був принцип самовизначення націй. І цілковито не можемо знати, що цим барахлом виявиться завтра.

Алеж те саме відноситься з усією докладністю і до большевизму. Також він пробував презентувати себе світові, як "абсолютна віра", не визнаючи ніяких ідейних угод, замирені і компромісів. Злом абсолютним були для Москви усі роди фашизму й усяке "реституоване бойове міщанство". Однак у випадку большевизму того роду ідеологічні капітуляції, самозаперечення і негачі власних принципів — явище не сьогоднішнє. Воно вже має за собою цілу історію. Компроміс Москви з гітлеризмом є лише одним з чергових ланок довгого ланцюга ідейних перемін, які сталінський большевизм зробили чимось ґрунтовно інакшим, ніж був большевизм троцькістський — зівоневський. Також і в московському випадку життєві конечності, які накидали большевикам ці постійні зміни, завжди вкінці виявлялись сильніші, від усіх перших програмово-ідеологічних залогів.

Таким чином дві може найсильніші у сучасному світі спречизовані політичні ідеології перевели самі на собі доказ правди, що програмові доктрини не є вирішним чинником, не є останньою інстанцією у процесі формування історії.

Перед чотирьома століттями діями в Європі майже рівночасно два визначні мужі, які поклали ґлибокий відпечаток свого духа на дальшому розвитку європейської думки, культури і цивілізованого

життя. Один з них — Ніколя Макіавель; другий — Еразм з Роттердаму. Перший — класик політичного реалізму, другий — творець доктрини гуманізму.

Це був Ніколя Макіавель, що перший сформулював у площині політичної теорії основний закон усякої реальної політики: аморальний еґотизм. Він перший написав чорно на білому, що політика це річ, яка не має і не сміє мати нічого спільного з моральністю, згідно неморальністю. Політики взагалі не можна підтягати під якінебудь етичні поняття. Вона цілковито аморальна, таксамо, як аморальні є по своїй суті всі стихійні процеси природи: голод, спрага, вітер, буря, боротьба гатунків за існування. Усе є добре, усе дозволене, що служить еґотизмові даної політичної організації групи чи збірності. Якщо взагалі можна в політиці говорити про якісь святощі, то такою святістю є саме цей свій еґотизм; це одинока річ, якої не вільно зрадити. Усе добре і дозволене, що тому еґотизмові служить; усе зло чинне і вартне знищення, що йому шкодить. Нема в політиці слова, святого приречення, нема союзу ні приязни, яких не можна булоб якстій змінити, нема засади, якої не можна булоб перетворити у свою протилежність, якщо цього вимагає в даних обставинах свій інтерес: "Володар мусить уміти бути львом і лисом" — ось початковий принцип макіавельського вчення. Інакшими словами: дозволене всеке насильство і всяка хитрість, примус і відступство — якщо вони тільки ведуть до цілі. Політику робиться завжди тільки вміру до обставин і тільки по лінії того, так як речі є тепер; змінюються обставини, треба якстій змінити і політику. Нема вічних ворогів ні вічних приятелів; нема в політиці такого важкого воюга, з яким не вільно булоб завтра замиритись, і нема такого приятеля, на якого, коли заїде потреба, не вільно булоб напасти.

Цілковито протилежно до думок Макіавеля є система думання Еразма з Роттердаму. Цей фантист упав на шалену думку приміняти також у політичному житті людства засади етики, моралі, слушності, правди і справедливості. Він вірив, що людина є добра і навчальна, здібна до духовних і моральних поступів. Накреслив образ людини, яка постійно внутрішньо досконалюється, стає краща і щастливіша, шораз віддаляється від стану "внутрішнього звірства". Були люди, цілі генерації, цілі століття, які вірили в вчення Еразма і пробували його примінявати. Це були ті люди, які вигадали право людини і право нації, які повірили у принцип закону, який каже, що вільно, а чого не вільно — ї то, не тому, що хтось до зберігання закону примушує, але тому, що людина сама узнає, внутрішньо з тим погоджується, як вільно і як не вільно поступати, т. зв. сама на себе накладає систему означених моральних примусів. З учення Еразма зродилися згодом "права людини і громадянина" французької революції, лібералізм, демократія, соціалізм, нарешті комунізм, як ідія — образ абсолютно справедливого влаштованого суспільства.

Історія XX. століття доказує, що Еразм з Роттердаму програв свою справу. Живемо в добу великого відродження засад і триумфу ідей Макіавеля і справді провідні мужі сучасної Європи є його найбільш понятливими учнями. Вони саме тому й провідні і саме тому накидують Європі свою волю — що є учнями Макіавеля. Усі інші є в дефензиві.

Пакт Гітлера з Сталіном таксамо не є вічний, як взагалі

Карел Чапек.

ГОРДУБАЛ

КНИГА ДРУГА.

34)

"Не знаю, Карлічку, я не маю ніякого — як це каже? — льогічного образу. Це родина справа, а не який випадок. Де там, ані не може бути яким. Ви не маєте родини, Швестко, ось воно шось".

"Алеж це, Гайдаре, ясно як два рази два: Поляна хоче здихатися газди; Степан — о, хоче йшов би у прийми до господарства. Ці двоє змовились і готово. Вчора Поляна бігла за Степаном".

Гайдар покритив головою. "Знов помилка. Гафійка мені сказала, що вчора сам газда її посилав, піді, приведи Степана, хай вернеться. А що мені до того! Швестко, а чи не мав покійник торбинку з грішми на шні?"

Швестка змішався. "Яку торбинку? Не мав нічого". "Так бачите", всміхнувся Гайдар. "А мав там, кажуть, ребчика".

більш як сімсот доларів. Шукайте тих доларів, Карлічку". "Гадаєте — вбивство задля грабунку?"

"Нічого я не гадаю, але грішні зникли. Старий Маня бачив їх оноди в Гордубала. Мані хотять будувати нову стодолу".

Швестка тихо свиснув. "Ось воно як! Отже справжній побудом могли бути гріші!"

"Могли бути", кивнув Гайдар. "Звичайно бувують. Або також пімста, Швестко — ось маєте ще один побуд. Гордубал кинув Степана через пліт до кропив. На це буває, Карлічку, на селі ніж. Можете собі вибрати, котрий побуд вам подобається".

"Навіщо мені це все оповідаєте?"

"Шоби ви собі зробили льогічний образ", невинно всміхається Гайдар. "А може Маня його забив задля того же ребчика".

"Навіщо мені це все оповідаєте?"

"Шоби ви собі зробили льогічний образ", невинно всміхається Гайдар. "А може Маня його забив задля того же ребчика".

"Навіщо мені це все оповідаєте?"

"Гордубалиха запевняла, що діамант лежав там з давніх-давен, це, мовляла, передміт, як газда поїхав до Америки. Але тут пригадав собі скляр Фаркаш, що Степан купив у нього склярський діамант приблизно з місяць тому".

Гайдар свиснув. "Вже місяць тому? Бачите, Швестко, отсе те дивне: шось вже перед місяцем про це думав. Забрати когось швидко, це я сам зможу; але так довго про це думати... А ті долари ви знайшли?"

"Ні. Там у тій коморі я крім того, винищив електричну лхтарню. Шукаю тепер, де й коли Степан її купив. Також доказ, шось? Цього вже досить, щоб лани сказали замкнути ї ту жіночку. Але мусимо ще, кажуть, знайти якісь порядні докази".

Гайдар крутиться на стільці. "Карлічку, лише тому, що це ви — я також шось знаю. Степанів швагер, якийсь Янош, оповідає, що з тиждень тому Степан пришов до нього на поле й казав, що ти, мовляв, міг би заробити пару волів, сам можеш їх вибрати на базарі — й за малу працю; впо-

рається тільки з Юраем Гордубалом".

"Це знаменито", мовив узнаваюче Швестка. "А що Янош?"

"Піди ти, мав сказати, а де, Степане, візьмеш на це гроші?"

"Я не маю, відповів Степан, але газдиня має; ми вмовилися, що поженемось, як тільки Гордубала тут не буде".

"Отже маємо її", з полемістикою зідхнув Швестка. "Обоє тепер підмайлись".

Гайдар кивнув. І вже йде лікар, скінчив требаюти, біжить на коротких ноженятах і короткозоро поглядає вперед.

"Пане докторе", кличе Гайдар, "чи не будете ласкаві спитатися на хвилину?"

"А", заклопотано лікар, "та гаразд. Дайте мені сльовиці. Вже, бідолаха, починав розкладатись. Не дуже приємна праця. Ага", видихнув і поставив чарку. "А знаєте, панове, що забили мертвого?"

Швестка вирячив очі. "Як то?"

"Майже мертвого. Був мабуть при останнім віддиху, коматозний стан. Запалення легенів у найвищій ступні, права сторона вже зогнила, була жовта як печінка. Не дожив би до ранку".

"Отже це було зайве", сказав Гайдар тихо.

"Авжеж. А на аорті пухир — як п'ястук. Колиб навіть не було того запалення легенів, то вистачилоб яке зворушення — й кінець. Бідака".

Обидва жандарми хвилину помовчали. Нарешті Швестка відкашлявся і спитав: "А причина смерті, пане докторе?"

"Ні, вбивство. Проколота ліва серцева комора. Але тому, що був в агонії, витекло вже лише мало крові".

"А чим, гадаєте?"

"Не знаю. Цяхом, шилом, голкою до шиття мішків — або точніше сказати: тонким, граначастим, металевим предметом, сантиметрів із десять довгим — вистачить вам це?"

Гайдар розпучливо крутит склянку в грубих пальцях. "А, пане докторе, — не йшлоб сказати, шось — що помер на запалення легенів? Дивіться, коли вже однаково мусів померти, то навіщо робити з ним стільки церемоній?"

"Це не йде, Гайдаре", обурився Швестка. "Адже це вбивство!"

(Далі буде).

• 3 ДНЯ •

СЕБЕЛЮБНІ МОЛИТВИ.

лі нема нічого вічного в системі макіявельської політики. Ми занадто часто бачили в ході сучасної Європи, як у свою протилежність обертали святочно закладувані пакти неагресії, щоб мати найменші ілюзії на тему вічної тривкості й сьогоднішнього німецько-московського пакту. Можемо ще дожити днів, що сьогоднішні несподівані припадки завтра знову кинуться з пасією і фурією на себе.

Поживемо — побачимо. У всякому разі наука з цього нового досвіду мусить бути для нас одна: в сучасному світі нема абсолютних ідеологічних чи національних приязней або неприязней. Є тільки гра інтересів. Нема більш убивчої справи для процесів успішного формування нашої національної політики, як устійнювання наших політичних симпатій, зг. антипатій по лінії наших таких чи інших ідеологічних переконань. Всі ідеології можуть бути тільки нашою внутрішньою справою, для власного вжитку; в ніякому разі не можуть мати вирішального значіння для формування наших взаємин назовні. Коли ми націоналісти і нім. націоналіст, то ця ідеологічна „спільнота“ далеко не потягає за собою конкретності взаємин політичних симпатій; тих сантиментів націоналіст-соціалізм для ніякого чужого націоналістичного руху не має. Для цих егоїстичних народів не існує поняття ідеологічної зради. Нема більш комічної історії, як напр. заклади англійської преси під адресою Гітлера, що „зрадив“ свої принципи; це далеко заки Гітлер договорилося з Москвою, пробували це робити високостойні англійські лорди. Гітлер не зрадив свого найвищого принципу: засади святого німецького національного егоїзму. „Всі ідеології — якими зрештою виразно погорджує — тратьте моментально для нього своє значіння, коли з цього може мати якусь конкретну користь для Німеччини. Нема такого ворога, з яким він не був би готовий помириться, якщо це тільки може дати його народові реальний пожиток. Всі вони закінчують такі пакти з такими силами, як це їм у даному моменті найвигодніше; лише у нас „все“ ще стосується — без взаємності — засади усіх „ідеологічних вірностей“, „принципівальних ідейних фанатизмів“, робити цілі верстви суспільності, особливо молоді, окарічними рабами чужих докторів.

Мусимо й собі нарешті навчитися бути консеквентними егоїстами. Добре є все те, що в даний мент служить нашою збірною егоїзмові. Усе, що йому не служить, є шкідливе і гідне осуду. — („Новий Час“).

Та, здається, ще невеликий гріх поповнює той чоловік, що для себе просить шось від Бога; чи то доброго врожаю, приросту худоби, де якось спадку, а навіть вигри на лотерії. За те тяжкий гріх поповнює той, хто випрошує собі в Бога кару на когось іншого.

Розказує один наш письменник про те, як то раз Даждбог ходив по землі й випитував наших людей, що вони собі бажали. Отож, багато з них, замість просити для себе користі, просили кару на сусіда, щоб його корова вдохля, щоб град виток збіжжя і т. п. Лиш один із них просив „для себе“ ласки, а саме, щоб його хата від вогню згоріла. Коли Даждбог запитався, чому, то той відповів, що лиш половина хати до нього належить. Інша половина належить до брата. Але коли його власна половина згорить, то певно згорить і братова половина.

ЧИ НЕ СМІШНО?

Читаючи це, робиться смішно. „Отді видумав“, не один із нас скаже. Але щоб воно дійсно шось таке було, то мало хто в це повірить.

Одначе такі речі справді у нас діються. І то навіть не в старім краю, але тут, в Америці, під носом. Ось недавню одну нашу „патріотичну“, „мілітарну“ організацію святкувала „радісню подію“ з цього приводу, що інша українська організація стала предметом доходу з боку комітету неамериканських активностей.

„Може Бог дасть, що прийде їй кінець“, моляться потайки ці „шляхетні“ дучеши, що то на прилюдних вічах так ревно плачуть „над долею народу“.

ЩО БОГ НА ЦЕ?

Чи вислухає Бог їх мольби? Чи вислухає тих, що дишуть гіршою ненавистю до рідного брата, ніж до чужого гнобителя, який давить український наріз? Слухаючи таких „шляхетних“ молитов, готов Бог сказати, що передчасно нам ще вступати до „обічної семлі“. Коли біблійному „Моисеєві“ звелів Бог водити розсварених і пережертх ненавистю жидів так довго по пустині, аж доки не вимруть старі покоління, то чи не може статись таке з нами? Та маємо віру, що Божа мудрість бачить не тільки розсварених, але й тих, що тихо й без гомону життя своє віддали за те, щоб ми стали не тільки вільні, але й чесні, розумні й благородні.

НА ПОМІЧ ПОТРЕБУЮЧИМ

ШАМОКІН, ПА.

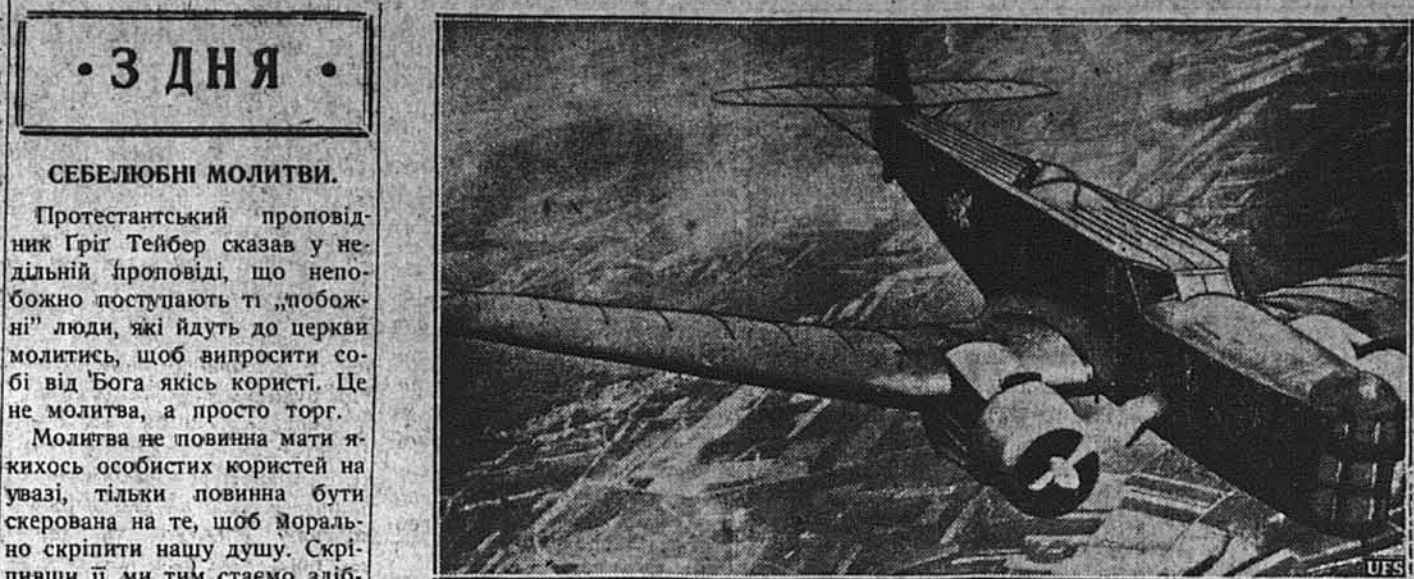
Гром. А. Шаршонь переслав на поміч потребуєчим \$5.

НЕ МИНАЄ ТЕПЕР ДНЯ, ЩОБИ ПРЕСА НЕ ДИСКУТУЛА ЦЬОГО ВАЖНОГО ПИТАННЯ І ЩОБИ ХТОСЬ З ДЕРЖАВНИХ КЕРМАНІВ НЕ ЗГАДАВ ПРО ТЕ, ЯК ПОЛЬЩА ТРАКТУВАЛА СВОІ НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИННИ.

ЯК ХОЧЕТЕ ДАТИ НА ТАКІ ЗАПИТИ

ОСНОВНУ ВІДПОВІДЬ ДАЙТЕ ПОМУ ЗБІРКУ ДОКУМЕНТІВ ПРО ПОЛЬЩУ ПАЦІФІКАЦІЮ В ГАЛІЦІНІ, ЩО ЙІ ВИДАЛО ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ В 1931. РОЦІ ПІД НАГОЛОВКОМ:

POLISH ATROCITIES IN UKRAINE 500 СТОРІН ДОКУМЕНТІВ. ЦІНА ЛИШЕ 1 ДОЛЯРА. ЗАМОВЛЯЙТЕ: „СВОБОДА“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ФРАНЦУЗЬКИЙ БОМБОВИК.

Тип французьких літаків, що їх уживають для кидання бомб на ворожі позиції. Летництво в модерній війні дуже важна вітка армії.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Товариство для удержування українського інтернату звертається до всіх українських організацій і поодиноких земляків у цілім світі в справі українських дітей, що вчаться в українській реальній гімназії в Модржанах коло Праги.

Українська реальна гімназія — це єдина українська середня школа на чужині, що виховує в національній душі від р. 1924 синів і дочок українських емігрантів. Тепер ця школа стала пристановищем і для нових емігрантів-дітей з Карпатської України.

Як колись у Запорозькій Січ над Дніпром, так тепер у Модржанах над Влтавою виховується і гартується дух і розум нашої молоді з усіх земель Соборної України на добро і славу української нації.

Від 1. вересня 1939 р. в нашій гімназії почалася наука. 250 молодих українців і українок, з них більшість з Карпатської України, стали до роботи, що має їх підготувати до самостійного життя, зробити з них інтелігентних, освічених людей. Влада Протекторату Чехії й Морави ухвалила дати фінансову поміч для української реальної гімназії, як школи, на 1939-40 шкільний рік, до червня 1940 р. На жаль, уже не буде державної допомоги для інтернату, в якому в минулих роках жили й харчувалися учні української реальної гімназії. Тепер мусимо удержувати інтернат (бурсу) лише своїми власними силами.

Щоби повести що велику й відповідальну працю, 9. серпня 1939 р. в Празі утворилося під почесним проводом президента д-ра А. Волошина Товариство для удержування українського інтернату в Модржанах, що вже від 10. серпня опікується дітьми української реальної гімназії.

В імені цих українських дітей, нашої будучності й нації, Товариство для удержування українського інтернату звертається до всіх українців, де вони не були, з великим, сердечним проханням:

Коли їм візьме журба за рідним краєм, чи коли згадаєте свої молоді літа, прожиті на рідній землі, то спомініть, що є на світі українська школа в Модржанах, а в ній діти, що далеко від батьківщини в тихих келіях пильно вчаться, незвідка слози ронять, а менші й голосно плачуть за поведеними своїми батьками і матерями, з якими їх розлучила лиха доля і ворожа сила. Національна честь велить урятувати цих дітей від недостачі й голоду і забезпечити їхню науку. Тому ми кличемо: всі на допомогу українському інтернату при українській реальній гімназії!

Немає це завдання — забезпечити інтернат майже з 300 вихованців, але ми віримо, що спільними силами всього свідомого українства ми цю повинність виконаємо.

Українки й українці! Браття і сестри! Просимо Вас прийти на поміч українському інтернату в Модржанах. Є певка, негайна потреба заснувати тут також українську початкову школу для менших дітей, щоб вони не згубилися в чужому середовищі і щоби були підготовлені до дальшої науки в середній школі. На цю мету треба значні грошові засоби.

Ці кошти може дати тільки саме українське громадянство. Тому ми кличемо: Не відкладайте Вашої пожертви на дальше. Виконайте свою повинність перед будучністю українського народу негайно. Не кажіть, що Ваша жертва мала, то нічого не поможє. З малих датків складаються міліони. Памятайте, що хто скоро дає, той подвійно помагає.

Щиру, глибоку подяку за Ваш дар висилає Вам усім — організаціям, товариствам і окремим особам у цілім світі Товариство для удержування інтернату при українській-реальній гімназії в Модржанах.

ЗА УПРАВУ ТОВАРИСТВА:

Д-р А. Волошин, мін. С. Клочурак, дир. Г. Омельченко, проф. М. Дольницький, проф. Г. Грицай, інж. М. Скидан, проф. П. Феденко.

ЗАВВАГА:

Посилання з цим відозву до українського громадянства від Товариства для удержування українського інтернату в Модржанах, управа Товариства вважє за свою повинність додати деякі пояснення та інформації, що відносяться до теперішнього стану нашої школи та інтернату.

За попереднім обчисленням, для забезпечення 300 дітей в інтернаті треба річно коло 900,000 корон чеських (30 тисяч амер. доларів). У шкільному році 1939/40 передбачається прибутків від батьків тих дітей, що можуть платити, 150,000.

З уваги на зріст цін у Протектораті управа Товариства мусила піанести інтернату оплати за одну особу з 250 на 280 чеських корон на місяць. А проте є велике число дітей, що їх батьки або загинули в боротьбі в Карпатській Україні, або зникли там і, при теперішніх обставинах, не тільки не можуть їм подати матеріальну поміч, але навіть не мають за своїми дітьми ніякого зв'язку. Цих вихованців, гімназії Товариство мусить удержувати в інтернаті своїм коштом, бо навіть тим дітям, що мали листи від своїх ро-

БУДДИЗМ

Будда (тобто посвячений) жив в Індії у VI. столітті перед Христом і походив з Гімалайських околиць. Нуджа й терпіння людей, які він бачив довкола себе, наповнили його відразою до світу. В 29-тому році життя він покинув жінку й дитину і як жебрак мандрував по світі. По шестилітнім строгім умертвленню почув надхнення й виступив як проповідник нових правд. Тому, що він поборював індійську кастовість та голосив рівноправність усіх людей, зєднав собі багато прихильників. Умер у 80-тому році життя.

Народне повір'я зробило Будду казковою постаттю. В часах Ісуса Христа поширився буддизм дуже швидко, особливо в Китаю і Японії. Буддизм розпався потім на багато сект. Суперечності між тими сектами далеко більш, ніж між католицькою та протестантською релігією. Незгода між буддистами — за словами католицьких місіонерів — така велика, що майже неможливо дістати від двох учителів буддської релігії однакову відповідь на те саме питання.

Короткий зміст науки Будди такий:

1. Все, що існує, підпадає терпінням. Причиною тих терпінь є людські пристрасті. Поборювання пристрастей освободжує нас від терпінь. Тому необхідно строго умертвляти тіло. Звідси й береється те, що так звані індійські факіри катують нерозумно божевільному своє тіло ціле життя. Стоять нпр. цілими роками без перерви, з руками складеними на грудях або піднесеними вгору; тримають беззастанно п'ястук так сильно затиснені, що нігті вростають у руку, стоять годинами на одній нозі, або кажуть приковувати себе ланцюгами до дерева і т. і.

2. Заборонене вбивство, крадіж, нечистота; брехня і вживання гарячих напиктів.

3. Наказана любов ближньо-

го, також любов звірят і щед-

рість.

4. Зо смертю кінчиться все, людина переходить у ніщо (нірвана); отже нема по смерті заплати.

5. Всі релігії добрі, бо вони всі більш-менш зближені до буддизму.

6. Нема у буддистів справжнього почитання Бога, бо існування Бога сумнівне. Культ буддистів, це лише почитання створинь, отже ідопоклонство.

Але їх зверхні церемонії часто такі подібні до католицьких, що багато католицьких місіонерів уважають цю релігію просто винаходом диявола, щоб стримати логан від правдивої віри. З другого боку деякі звичай просто смішні, як нпр. так звані машини до моленья. В багатьох домах або на публичних майданах уставлені дерев'яні посуду у формі циліндра, а на них описані на папері формулки молитов. Кілько разів обернеться такий циліндер силою вітру, води або людською рукою, то це значить те саме, що хтось тільки разів відмовив відповідні молитви.

Як видно, то буддизм має деякі правди, що годяться до здоровим розумом і основами нашої релігії, наприклад поборювання пристрастей, милосердя для бідних і т. п. Але що подає в сумнів існування Бога і перенить посмертне життя, як також заплату по смерті за наші діла (не згадуючи вже про ідопоклонство), не є в силі дати людській душі правдивого вдоволення; що більше, веде дуже часто до розпукі.

Буддизм має коло 550 міліонів ісповідників, які заселяють переважно Західню Індію, Тибет, Китай, Японію, Корею і Монголію. Осередком буддизму є священниче місто Ляса в Тибеті.

о. С. К.

ЛІКАРСТВО З ВУГЛЕВОГО ДЬОГТЮ.

Недавно американські вчені відкрили, що з вуглевого дьогтю можна виробити й дуже вартісне лікарство, а саме: вітамін К, що легко припинює кривавлення ран. Самий вітамін К. відкрив тому шість літ данський лікар д-р Г. Дам. А скоро потім показалося, що той вітамін припинює кров з ран. Досі виробляли той вітамін з альфальфи. А тепер можна буде на велику скалю виробляти його з вуглевого дьогтю. Над винайденням способу, як з вуглевого дьогтю виробити вітамін К, одночасно працювали вчені з американських університетів Гарвард, Нортвестерн, Сейнт Луїс, Каліфорнійський і Інститут ім. Сквиба.

МУЗИКА ДЛЯ ВІЙНИ.

Англіські жовніри машинують під звуки музики на корабель, що має їх по-вести кудись до Франції на війну.

БЕЗ ОГЛЯДУ НА ЦІНУ

КРАЩОТ ГОРІВКИ НЕМА В НІЯКІЙ ФЛЯЩІ

ВІД 1823

WILSON DISTILLING CO. INC. NEW YORK, N. Y.

Короткий зміст науки Будди такий:

1. Все, що існує, підпадає терпінням. Причиною тих терпінь є людські пристрасті. Поборювання пристрастей освободжує нас від терпінь. Тому необхідно строго умертвляти тіло. Звідси й береється те, що так звані індійські факіри катують нерозумно божевільному своє тіло ціле життя. Стоять нпр. цілими роками без перерви, з руками складеними на грудях або піднесеними вгору; тримають беззастанно п'ястук так сильно затиснені, що нігті вростають у руку, стоять годинами на одній нозі, або кажуть приковувати себе ланцюгами до дерева і т. і.

2. Заборонене вбивство, крадіж, нечистота; брехня і вживання гарячих напиктів.

3. Наказана любов ближньо-

го, також любов звірят і щед-

рість.

4. Зо смертю кінчиться все, людина переходить у ніщо (нірвана); отже нема по смерті заплати.

5. Всі релігії добрі, бо вони всі більш-менш зближені до буддизму.

6. Нема у буддистів справжнього почитання Бога, бо існування Бога сумнівне. Культ буддистів, це лише почитання створинь, отже ідопоклонство.

Але їх зверхні церемонії часто такі подібні до католицьких, що багато католицьких місіонерів уважають цю релігію просто винаходом диявола, щоб стримати логан від правдивої віри. З другого боку деякі звичай просто смішні, як нпр. так звані машини до моленья. В багатьох домах або на публичних майданах уставлені дерев'яні посуду у формі циліндра, а на них описані на папері формулки молитов. Кілько разів обернеться такий циліндер силою вітру, води або людською рукою, то це значить те саме, що хтось тільки разів відмовив відповідні молитви.

Як видно, то буддизм має деякі правди, що годяться до здоровим розумом і основами нашої релігії, наприклад поборювання пристрастей, милосердя для бідних і т. п. Але що подає в сумнів існування Бога і перенить посмертне життя, як також заплату по смерті за наші діла (не згадуючи вже про ідопоклонство), не є в силі дати людській душі правдивого вдоволення; що більше, веде дуже часто до розпукі.

Буддизм має коло 550 міліонів ісповідників, які заселяють переважно Західню Індію, Тибет, Китай, Японію, Корею і Монголію. Осередком буддизму є священниче місто Ляса в Тибеті.

о. С. К.

ЛІКАРСТВО З ВУГЛЕВОГО ДЬОГТЮ.

Недавно американські вчені відкрили, що з вуглевого дьогтю можна виробити й дуже вартісне лікарство, а саме: вітамін К, що легко припинює кривавлення ран. Самий вітамін К. відкрив тому шість літ данський лікар д-р Г. Дам. А скоро потім показалося, що той вітамін припинює кров з ран. Досі виробляли той вітамін з альфальфи. А тепер можна буде на велику скалю виробляти його з вуглевого дьогтю. Над винайденням способу, як з вуглевого дьогтю виробити вітамін К, одночасно працювали вчені з американських університетів Гарвард, Нортвестерн, Сейнт Луїс, Каліфорнійський і Інститут ім. Сквиба.

МУЗИКА ДЛЯ ВІЙНИ.

Англіські жовніри машинують під звуки музики на корабель, що має їх по-вести кудись до Франції на війну.

УКРАЇНА І КОЛЬОНІЗАЦІЯ СИБІРУ

(Гострі непорозуміння між Києвом і Москвою на тлі підсиленої акції московської советської влади в справі колективізації сибірського Сибіру).

Кілька тижнів тому советська преса принесла таку вістку:

„Твердження київських більшовиків, що Україна не може дати переселенців для колективізації Сибіру — в Москві відкинуто. Остаточне рішення (Москви) в цій справі пропонує Хрущов (московський намісник в Україні), секретар КП(б)У на засіданні Центрального Комітету Компартії України.

„Твердження й мотиви партійного Києва оцінено незастосовуваними уваги, між іншим тому, що серед українських колективізаторів є багато охочих переселитися на Далекий Схід, Казакстан та інші східні райони СРСР. Хрущов попередив членів ЦК Компартії України, що при українській Раді Нар. Комісарів буде створений окремий уряд уповноважений для справ переселення українських колективізаторів на Сибір і що українські партійні організації зобов'язані розгорнути працю з метою допомогти колективізаторам переселюватися“ („Правда“, ч. 175).

З цього приводу та сама „Правда“ два дні пізніше вмістила допис із Києва, в якому анонімний дописувач пригадує подібну переселенську акцію в Україні ще в часі ленінського НЕП-у та зв'язане з нею недоброзичливе становище деяких українських партійних кол.

„В часі, як молода советська влада — пише „Правда“ — робила все можливе, щоб успішно боротися за перенесення советської України з одного боку і закріплювати під господарським оглядом далеко-східні смуги Советського Союзу, з другого боку, шляхом переселювання — знайшлися, на жаль, партійні діячі в Україні, що не спинилися перед злочинною агітацією: мовляв, хай кацапи переселяються на Сибір, українці мають свої землі досить в Україні“.

Вже із наведених цитат московської „Правди“ ясно, що справа переселювання українських „колективізаторів“ на Сибір — питання складне і гостре з національно-політичної, соціальної і чисто практичної сторони.

Є зовсім ясно й очевидно, що моменти національно-політичні відіграють у переселенських планах Москви першорядну роль. Це твердження спирається не на здогади, але на досвіди й факти під час усіх подібних москов-

„НАСТУПНИЙ“.

Французи називають своїх воїнів „пулю“, себто волохаті. Це тому, що під час боїв часто не можна остригатися, ні обголюватися. Таки жовніри підуть на фронт, тоді їх добре остригатимуть і виголюють. Ця світлина перейшла французьку цензуру.

ських спроб колективізувати Сибір.

З більшими еміграційними рухами з України на Сибір і Азію взагалі завжди була тісно зв'язана колективізація України москалями. Так було в XVIII столітті після переможного походу Єрмака і ліквідації ним сибірського ханату, при чому українські переселенські кадри тоді творили м. і. козацька еміграція.

Так було в часі ленінського НЕП-у. Українських переселенців, що прибули тоді на „обитовану“ сибірську землю з голыми руками, привитам там тільки широкі степ і сибірський вітер. Вони серед почуття розпуки мусили вертатися назад до рідного краю, але застали на своїх місцях уже московських колективізаторів.

Те темпо, з яким Москва зробила цю заміну, вказує недовільно, які цілі зв'язує Москва з своїми переселенськими сибірськими планами.

У світлі тих фактів стане зрозуміле і ясне твердження київських більшовиків, що Україна не може дати переселенців для колективізації Сибіру“.

Треба думати, що в сучасному стані воєнної психози, що охопила СРСР ще в найбільшій мірі ніж решту держав, в часі советсько-японської „малої“ війни, що грозить прийняти затяжний характер — ледви чи знайдуться охочі переселятися в загрозену смугу навіть серед тих, що справді потребують земельного варстату праці та

раді би втекти якнайдалі перед нестерпним московським режимом в Україні.

Коли отже, не зважаючи на те, Москва є рішена форсувати за всяку ціну переселенську акцію серед українських „колективізаторів“ — то це знає, що вона ставить національно-політичні цілі переселенської акції вище, ніж господарську розбудову далеко-східних районів. Яснож бо, що силуваними комуністами ніхто не добився і не дібється господарського оживлення мертвого чи напів-мертвого господарського терену. Але очевидно, діло в першу чергу в тому, щоб випроводити з України хочби кількадесят тисяч українських родин і на їхнє місце спровадити стільки ж родин московських. На ділі, плани Москви у цій справі дуже широкі; говорять про план переселення на Сибір найменше 2 мільйонів українських родин — тобто коло 10 мільйонів людей і то вже в найближчому десятилітті!

Булоб невірно, колиб не брати під увагу й господарського моменту переселення, бо ви з глибшого державного погляду незвичайно важкий і зв'язується з питанням оборони держави та взагалі з виконанням місії, що може єдино давати титул держави дану територію в своєму посіданні.

Дотепершні переселенські спроби советської влади не мали успіху. Одна з найбільших советських переселенських кампаній у часі НЕП-у скінчилася навіть повною компрометацією самої ідеї пе-

реселювання і колективізації далеко-східних районів. Зголосилося було тоді безліч охочих переселитися, але з уваги на те, що советський уряд підготував добре справу лише з пропагандного боку, а практичну сторінку оселювання залишено зовсім на ласку долі, більшість переселенців прийняла була повернутися назад. Таким чином переселенська кампанія, що йшла впродовж кількох років, закінчилась оселюванням 27 сіл, одного невеличкого містечка Комсомольська і незначним збільшенням населення давніх містечок на Далекому Сході. Це все не дало очевидно ніяких істотних змін у господарському положенні Далекого Сходу, що саме й планувала советська влада.

Було потім ще кілька менших спроб колективізації Дал. Сходу, але вони тим більше не дали, бажаного успіху. Тим більше тому, що з моментом загострення курсу колективізації цілий советський партійний апарат був наставлений на те, що іменню колективізації вирішити остаточно питання сільсько-господарських варстатів праці і що в зв'язку з тим соціальний момент ідеї переселювання взагалі відпадає. І справді думка про колективізацію вбила зовсім ідею переселення. Щойно тепер, після провалу колективізації, сов. уряд підняв нову, найбільшу з досюгочасних, кампанію колективізації Далекого Сходу.

Можна сумніватися, чи серед теперішньої внутрішньої і зовнішньої, політичної дій-

сності, серед якої знаходиться СРСР — ця нова кампанія зможе дати будьякі поважніші успіхи під господарським оглядом.

Не виключене однак, що при форсуванні Москвою справи переселювання наших селян — Україна буде наражена на новий вплив крові. Плани Москви вказують, тим яскравіше, в якій вона бачить для себе найбільшу небезпеку. Всеж навіть ці диявольські замашки не зламають сили, чисельності і біологічної могутності українського народу на його власній землі.

ЧИ СПАННЯ СИЛИ ДОДАЄ?

Коли добре напружаєшся, то смачно і спиться. Та навіть і людина, що не працює, може з часом виробити собі привычку і скоро лягати спати і до полудня вимігуватися в ліжку. Здається, що така людина має аж надто добру нагоду набратися багато сили та бути здоровішим й душою. Але чи так буває з людьми, що розладалися? Ні, хто розладався, то хочби й скільки вимігувався, то ані сильним ані здоровим не буде. А чому? Тому, що тіло треба день-день по сильно напружувати, щоб кожна жилка його, кожний м'яз був у руху. А коли людини нічого не робить і не рухається, то в її тілі наступає застій і, можнаб сказати, „застійнення“. Щоби бути здоровим і почуватися щасливим, треба щоденно рухатися та працювати, а вночі подостатком виспатися.

САМОПЕВНІСТЬ — ТО ВЕЛИКА СИЛА.

Поневолені народи головнорізняються від державних народів тим, що їм бракує самопевності.

Хто належить до поневоленого народу, той наче трохи сам собою соромиться, не має цілковитого довіря до себе самого, і до всіх інших людей ставиться, хоч може й злобно, як до своїх звершників. От скільки ми бачили самопевності в типичного англієця, німця, американця або ніпонця! Англієць так поводить, начеб до нього весь світ належав. Так поводить і німець. А білорус або українець показує самопевність хіба в себе в хаті. У широкому світі українець або білорус подібний до людини, що заблудила в лісі, і не знає, що з собою робити. Тому, колиб Україна стала самостійною, то і кожний українець, чи то в Україні чи на еміграції, начеб переродився. Колиб Україна стала самостійною державою, то і цілий український нарід став би більше самопевним та мужнім.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від 334, відбулися в неділю, 8 жовтня, в 12 годині, в У. Н. Домі. Проситися всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до погодження. — Стефан Морозович, фін. секр.-кас.; Іван Жук, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Місячний мітинг Бр. сп. Василь, від 168, відбувся в неділю, 8 жовтня, в 8 годині з сходування в сали У. Н. Дому. Повиннісіть членів прийти на мітинг. Нопомінається довгоочікуваних членів, щоби вирішили свої довги і не наражували на суспенду. — Гр. Дячун, предс.; Гр. Бабин, кас.; Ілля Мониш, секр.

ГАМТРАМ, МІШ. Триквартирні збори Тов. ім. Маркіана Шанкевича, від 94, відбулися в неділю, 8 жовтня, в 1:30 пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінг уя. Маємо багато важких справ до погодження. Також буде справоздання фінансового секретаря й контрольної комісії за 9 місяців. Тому проситися всіх членів прийти на ці збори, бо це дуже важні збори. Також проситися довгоочікуваних членів платити свої вкладки по можності, бо кожен член довгує два місяці до Тов. і на третій місяць не заплатити своїх належностей, тоді такий член буде суспендований. Тому, членів, старайтеся так, щоби було добре для Тов. і для вас! — М. Шаран, секр.

ВІЛДЕЛЬФ, ПА. Місячні збори Тов. Єдинств., від 163, відбулися в неділю, 8 жовтня, в Клубі Горожан, 847 Н. Франклін уя. Проситися всіх членів бути на ці збори, бо є важні справи до погодження. Початок в год. 1. пополудні. — Урял.

ФРАНКОФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від 268, відбулися в неділю, 8 жовтня, в 2 годині пополудні, в У. Н. Домі, 2171 Вакеліс уя. Проситися місцевих і позамісцевих членів і членів прийти на збори. Буде справоздання з базо з приходу і розходів. Є інші важні справи, котрі відносяться до кожного члена і членів. Довгоочікуваним членам пригадуємо, щоби вирішили свої залежності. Хто бажав би стати членом У. Н. Союзу, або виплатити свої діти, нехай зголоситься на збори. Не являвшися на збори член підлягає карі після ухвали. — М. Андрій, предс.; Г. Михайлюк, кас.; П. Омелян, секр.

НОРТЕМПТОН, ПА. Місячні збори Тов. Укр. Січових Стрільців, від 44, відбулися в неділю, 8 жовтня, в українській прав. хаті, в годині 1:30 пополудні. Визначається всіх членів прийти на збори й заплатити свої місячні вкладки. Особливо ті членів, котрі забавляють догугу, щоби свої місячні вкладки заплатили цього місяця, бо настане жовтень і буде суспендовані. — В. Шинка, предс.; А. Бодник, кас.; Луна Демчук, секр.

ЮАГСТАВН, ОАІО. ЗАКЛИКИ

Четвертий розбір Польщі вже довершений і всі ми тим дуже раді. Та цим розбором ми можемо радіти тільки тому, що потерпіли наші візантійські ворог-кат, однак цього з цього розбору ми не скористали, бо пошлі, як кажуть, „з під ринви та на дош“. Будемо вповні радіти аж тоді, як діждемося своєї власної держави, а це прийдє, як будемо всі одиним у до цього стремити повні праці і посягати. Тому тепер ми не сміємо звійнятися, а подвоїти свою енергію і йти далі шляхом праці і пропаганди про свою справу і свої стремління. Цю проблему дуже гарно висловлює Голова ОДВУ, д-р А. А. Неприцький-Ірановський, професор університету з Мінеаполіс, Мінн., що вже обіймає головніші наші укр. колонії з своїм цінним докладом, а в неділю, 8 жовтня, загостить і до нашого міста, де дасть безплатний відчит в 2 годині в сали „Сентрал Аваторі“, при Бордмен уя., при Юагставін голо. Шановний професор відвідає всі держави Європи й знає політику їх. Головно був він на Карпатській Україні і передасть нам все що бачив там і чує.

Прийдіть всі і послухайте цього заслуженого нашого діяча, а з певністю втїсемо багато науки й піднесемо себе на дусі. Там виступають також з народними і патріотичними піснями оба хорі: укр. прав. і греко-кат. громади. Будуть заміти дискусії.

о. С. Мучіччук.

ПАНІ ПИЛНУПТЕ ВАШЕ ЛИЦЕ, щоби воно не старіло і не мималося. Можете це зробити тоді, коли ви зробите самі власний, добрий акоси крім. Пилити і залучити \$100 за що одержите дві річні форми оприлюднені спеціалістом-косметиком.

GREGORY SENIOW Beauty & Cosm. Spec. 14. W. Chestnut St., Chicago, Ill.

Д-Р ВОЛОД. ГАШНИЦЬ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ 690 S. 19 ST., NEWARK, N. J. Tel.: Essex 3-5066. Урядові години: Від 1 до 2 понеділка, від 6 до 8 ввечір. В неділі згідно з умовою.

ЗАНЕДБАНИ ХРОПІЧНІ НЕДУГИ, домоїть до безпартійного терену. Аналіз крові, луги „Еск“, аналіз сечі, медична екзамінація ПО НИЗЬКИМ ЦІНАМ забезпечують удачу дітяноу. Ревматичні стани, „Гей Фівер“, астма, запоти відходової кишки, пітун, залоз і широк лікується модерними способами. — ПОРАДА ДАРОМ. DR. DE RUHA 128 East 86th St., New York City. Кожного дня від 10—2 год. і від 4—9. У неділі від 10—2. Осібна жалдія для жінок.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР 321 E. 18th STREET between 1st and 2nd Avenue. NEW YORK, N. Y. Tel. GRAMERCY 5-2410. Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МІРОН ЛІТВІН УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК Без ржнції, як далеко виш МІРОНОВИ ВРАТІ потрібне та фотуйте до нас Обсудити всі питання — Офіс: 183 MORRIS AVENUE. vor Spryngfeld Ave. NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-8347.

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ УНДЕРТЕЙКЕР заляжує погребом по шні па нізкій, як \$150. Обсудити найкраща.

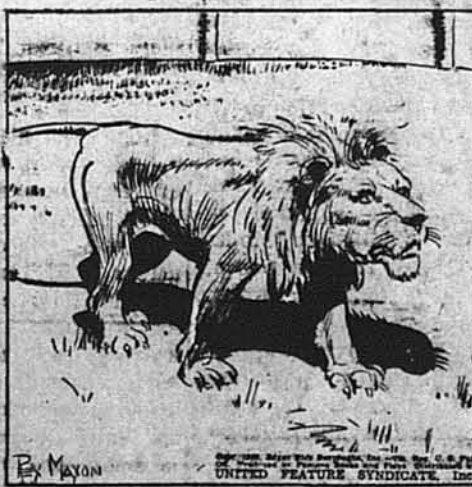
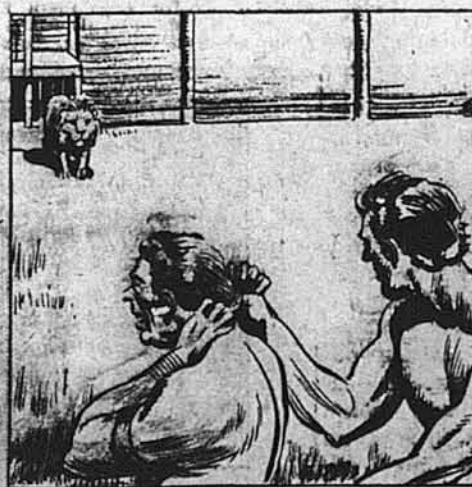
JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568. BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577.

ЕЛЕКТРИЧНЕ ОКО. Так званого електричного ока живляють тепер для нагляді і над тим, щоби при топленні заліза була одна-стайна температура. Коли температура хоч трошки менша, або більша, то електричне око пускає в рух відповідні прилади, а вони знов зрівнюють температуру, тобто приведуть до того ступня, до якого потрібно.

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(97)

Як Гаярк сів на меч, Тарзан схопив його руки своїми ставеними пальцями. Далі, сипнувши сильно його руку, він викрутив його на бік так, що він майже обернувся до нього плечима. Гаярк силкувався вирватись, але тут перший раз у житті мав він до діла з таким чоловіком, що значно перевищує його силою.

Гаярк тепер знайшовся в дурній позиції. Він був відвернений від Тарзана і не міг навіть з ним змагатися. Але тепер інша небезпека гротила нашим глядіаторам: отсе лютий лев вирвався остаточно з клітки і розглядався докруги арени за своїми противниками. Нарешті він побачив наших борців.

А глядачі тимчасом реготалися з Гаярка, що він попав у таку дурну ситуацію. Побачивши лева, юрба почала остерігати Тарзана, в яким вона вже добре почала симпатизувати. Але Тарзан, хоч був занятий боротьбою з Гаярком, то проте добре бачив наближаючого лева. В думці він навіть планував, що робити.

Це не був великий лев. Його мусили довгий час держати в клітці і він змарнів та охляв. Крім того і старість робила його не таким страшним, яким лев може бути. Побачивши його в такій стані, Тарзан, замість лютитися на нього, як на противника, почав лютитися на тих, що його в уярмленні держали.